

RAPPORT

Activiteitenplan eikenbosje Broeklanden Nieuwe Drostendiep

In het kader van een omgevingsvergunning van een
flora- en fauna-activiteit

Klant: Waterschap Vechtstromen

Referentie: BJ9392-RHD-XX-XX-RP-EO-0001

Status: Definitief/001

Datum: 4 december 2024

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Euvelgunnerweg 25A
9723 CV Groningen
Netherlands
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 53 00
Email: info@rhdhv.com
Website: royalthaskoningdhv.com

Titel document: Activiteitenplan eikenbosje Broeklanden Nieuwe Drostendiep
Sub titel: In het kader van een omgevingsvergunning van een flora- en fauna-activiteit

Referentie: BJ9392-RHD-XX-XX-RP-EO-0001
Uw kenmerk: -
Status: Definitief/001
Datum: 4 december 2024
Projectnaam: Activiteitenplan eikenbosje Broeklanden
Projectnummer: BJ9392
Auteur(s):

Opgesteld door:

Gecontroleerd door:

Datum: 29 november 2024

Goedgekeurd door:

Datum: 4 december 2024

Classificatie: Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

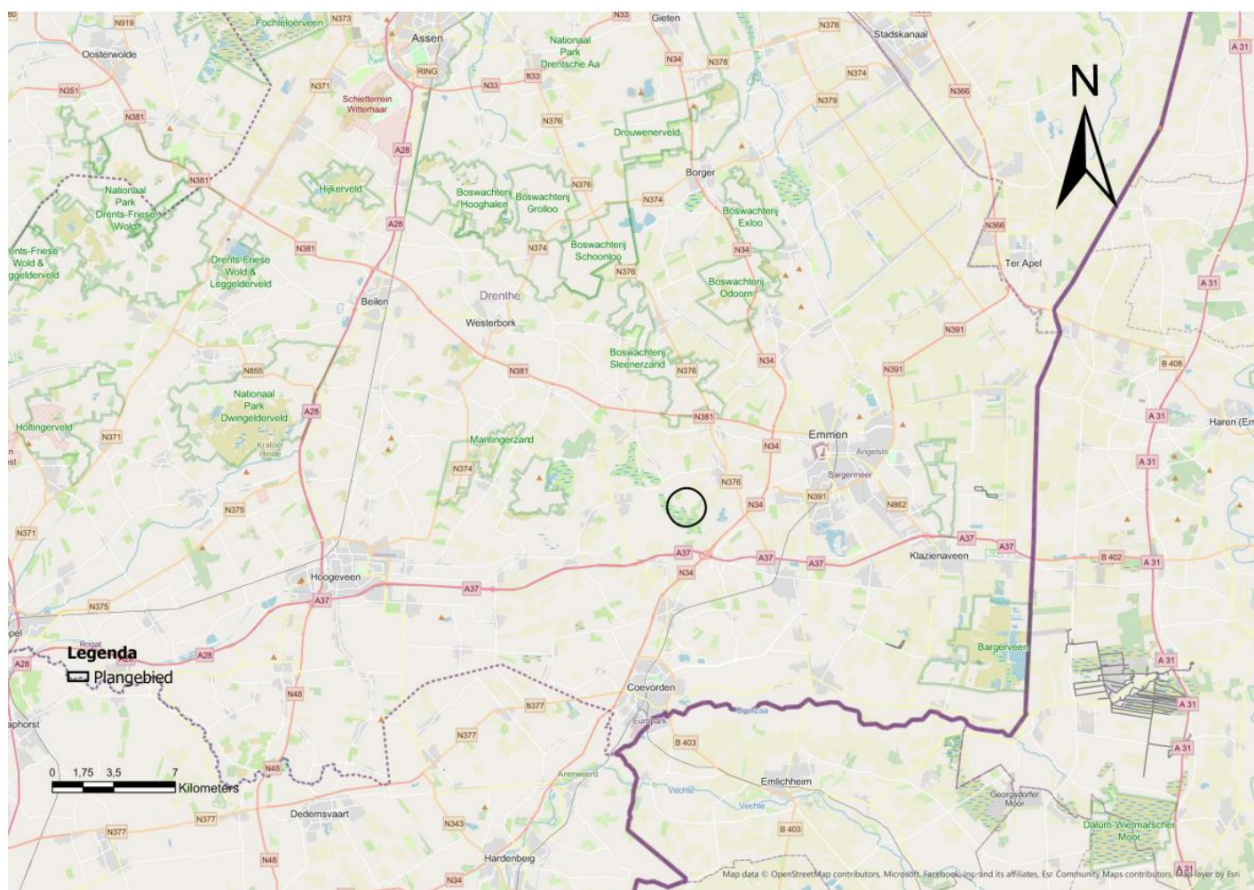
Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond en aanleiding	1
1.2	Vergunningsaanvraag	2
1.3	Onderdelen activiteitenplan	2
1.4	Leeswijzer	2
1.5	Tijdperiode aanvraag omgevingsvergunning	2
2	Plangebied en voorgenomen ingrepen	3
2.1	Nadere beschrijving plangebied	3
2.2	Voorgenomen ingrepen	4
2.3	Belang van de ontwikkeling	5
3	Onderzoeksmethode	6
3.1	Voorgaand onderzoek	6
3.2	Functie plangebied en directe omgeving voor fauna	7
3.2.1	Das	7
3.2.2	Bunzing, hermelijn en wezel	9
3.2.3	Steenmarter	12
3.2.4	Overige soorten	13
4	Effectenbeoordeling en staat van instandhouding	13
4.1	Das	13
4.2	Kleine marterachtigen	14
4.3	Steenmarter	15
4.4	Broedvogels en buizerdnest	16
5	Belangenafweging	17
6	Alternatievenafweging	18
6.1	Alternatieve locatie	18
6.2	Alternatieve werkwijze	18
6.3	Niet uitvoeren van werkzaamheden	18
7	Conclusie en samenvatting	19
8	Literatuur	20

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

Het Nieuwe Drostendiep is een beekdal gelegen in zuidoost Drenthe, in een agrarische omgeving afgewisseld met natuur. In het gebied spelen verschillende klimaat-, water- en natuurgaven. Waterschap Vechtstromen heeft in samenwerking met Natuurmonumenten, agrariërs, Stichting Het Drentse Landschap en andere belanghebbende inrichtingsmaatregelen opgesteld om doelen van de Kaderrichtlijn water (KRW) en Natuurnetwerk Nederland (NNN) te behalen (Vechtstromen, 2024). De werkzaamheden voor deze inrichtingsmaatregelen zijn in de zomer van 2024 gestart en lopen door tot in 2025.

Figuur 1-1: Overzichtskartaal eikenbosje

Binnen het stroomdal zijn verschillende natuurtypen te vinden, waaronder een eikenbosje in de Broeklanden. Het eikenbosje is gelegen in een gebied waar de omgeving een weidevogeldeelstelling heeft. Tijdens ecologische begeleiding voor de inrichtingswerkzaamheden, dat door Royal HaskoningDHV is uitgevoerd, is vastgesteld dat er een verblijfplaats aanwezig is in het eikenbosje die gebruikt wordt door een das. Daarnaast is op cameravallen vastgesteld dat het bosje wordt gebruikt door een bunzing en steenmarter. In het kader van het project “Beekherstel nieuwe Drostendiep” zal het eikenbosje in de Broeklanden worden afgezet (op circa 40 cm) en in de toekomst eikenhakhout beheer worden toegepast. Van weidevogels is bekend dat zij verstoringgevoelig zijn voor opgaande elementen. Het afzetten van het

eikenbosje heeft daarom als doel om een verbetering te realiseren van het weidevogelgebied. Het bosje is circa 2 hectare groot, bestaande uit voornamelijk eiken met plaatselijk ondergroei van bramen.

Onderhavige activiteitenplan vormt de onderbouwing voor de omgevingsvergunning van een flora- en fauna-activiteit in kader van de Omgevingswet (Ow). Waterschap Vechtstromen heeft Royal HaskoningDHV gevraagd dit activiteitenplan op te stellen.

1.2 Vergunningsaanvraag

Deze aanvraag heeft betrekking op de volgende soorten:

- Das: opgenomen in artikel 11.54 van de Besluit activiteiten leefomgeving;
- Bunzing: opgenomen in artikel 11.54 van de Besluit activiteiten leefomgeving;
- Wezel: opgenomen in artikel 11.54 van de Besluit activiteiten leefomgeving;
- Hermelijn: opgenomen artikel 11.54 van de Besluit activiteiten leefomgeving.
- Steenmarter: opgenomen artikel 11.54 van de Besluit activiteiten leefomgeving.

1.3 Onderdelen activiteitenplan

Voor het activiteitenplan zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Beschrijving locatie
- Voorgaande onderzoeken
- Beschrijving geplande werkzaamheden
- Beschrijving staat van soorten en staat van instandhouding
- Effectenbeoordeling werkzaamheden op staat van instandhouding
- Alternatieven afweging; alternatieve locatie, alternatieve werkwijze;
- Uitvoeren van een omgevingsscan (veldbezoek en bureaustudie) om alternatieve verblijfplaatsen en uitwijkmogelijkheden voor de soorten in kaart te brengen

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het plangebied en de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt per soortgroep de onderzoeksmethode van het soortgericht onderzoek, de resultaten en effectbeoordeling beschreven. In hoofdstuk 4 wordt de effectenbeoordeling van de ingreep op de soorten beschreven en de staat van instandhouding van deze soorten. Hierna worden mitigerende maatregelen per soort beschreven. In hoofdstuk 5 wordt de belangenafweging beschreven. Hoofdstuk 6 beschrijft de mogelijkheden voor alternatieve locatie en werkwijze. Hoofdstuk 7 is de conclusie en samenvatting. Tot slot is de geraadpleegde literatuur opgenomen.

1.5 Tijdsperiode aanvraag omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning van een flora- en fauna-activiteit voor de werkzaamheden in het eikenbosje wordt aangevraagd voor de periode januari 2025 tot 1 maart 2026.

2 Plangebied en voorgenomen ingrepen

2.1 Nadere beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een eikenbosje gelegen in het deelgebied de Broeklanden van het stroomgebied van het Nieuwe Drostendiep. Het plangebied bevindt zich in zuidoost Drenthe, tussen de dorpen Noord-Sleen en Oosterhesselen, aan de Broeklanden. De omgeving bestaat voornamelijk uit open gebied met kruidenrijke graslanden (voornamelijk aan de westzijde in het beekdal) en intensief beheerde graslanden (voornamelijk aan de oostzijde).

Figuur 2-1: Overzicht locatie eikenbosje

De aangrenzende percelen hebben het natuurbeheertypen kruiden- en faunarijke grasland (N12.02). Hieraan grenzend zijn percelen met vochtig weidevogelgrasland (N13.01), welke doorlopen tot de beek (ten westen van het bosje). Het bosje bestaat voornamelijk uit eiken met plaatselijk een ondergroei van bramen. Het bosje is gelegen op een zandrug, dat duidelijk hoger ligt dan de omgeving. Het bosje is op kaartmateriaal vanaf 1900 al weergegeven, maar is mogelijk nog ouder.

Figuur 2-2: Foto's eikentbosje (foto's RHDHV)

Figuur 2-3: Knipsel van de beheertypenkaart 2025. In het donkergroen is het eikentbosje weergegeven en heeft het beheertype N15.02: Dennen-, eiken en beukenbos. In het geel/groen wordt het beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijkgasland weergegeven en in het lichtgroen met stippen het beheertype N13.01 Vochtig weidevogelgasland.

2.2 Voorgenomen ingrepen

Alle bomen in het eikentbosje worden afgezet (gekapt) tot circa 40 cm bij de grond, zodat deze later weer deels kunnen uitgroeien. Het bosje wordt in de toekomst (weer) beheerd als hakhoutbosje, dit betekent dat de bomen periodiek (inschatting eens in de 10-20 jaar) worden afgezet en de bomen relatief laag blijven. De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd.

2.3 Belang van de ontwikkeling

Het eikenbosje is onderdeel van het *Natuurnetwerk Nederland* (NNN). Daarnaast is het eikenbosje gelegen in een gebied met een weidevogelstelling. Op minder dan 100 meter afstand liggen percelen met het beheertype *vochtig weidevogelgrasland*.

Natuurnetwerk Nederland en versterking leefgebied weidevogels

Het Nieuwe Drostendiep is onderdeel van het *Natuurnetwerk Nederland*, een keten van natuurgebieden ter behoud en versterking van de rijkdom aan planten en dieren in ons land. Provincies staan voor de taak om dit netwerk - afgekort als NNN - in 2027 af te ronden. Het beekdal van het Nieuwe Drostendiep is nog één van de weinige beekdalen in Drenthe met een relatief goede weidevogelstand. Net zoals in andere weidevogelgebieden is verdroging een knelpunt voor het weidevogelgebied. Ter verbetering en herstel van het weidevogelgebied is daarom een verhoging van de grondwaterstand nodig. In het gebied zijn maatregelen voorzien om de grondwaterstand te verhogen.

In de Broeklanden wordt de oude meanderende loop van de beek zoveel mogelijk hersteld en de oude watergang gedempt. Op de gronden van Natuurmonumenten worden de oude meanders opgezocht, op de gronden in beheer van derden wordt de meander hersteld binnen een strook van 40 meter vanuit de huidige loop. De verhoging van de grondwaterstanden is een forse ingreep, maar wel een vereiste voor een duurzaam weidevogelgebied. Hoge opgaande elementen zoals het eikenbosje zijn verstoringselementen voor weidevogels. Verhoging van het grondwaterpeil binnen de verstoringsafstand tot het eikenbosje heeft daarom nauwelijks effect voor weidevogels. Voor een optimale inrichting is naast de verhoging van het grondwaterpeil ook het afzetten van het eikenbosje noodzakelijk.

In het beekdal broeden nog enkele paren grutto, watersnip en tureluur. Dit zijn doelsoorten voor het vochtig weidevogelgrasland. Soorten zoals Kievit, graspieper en veldleeuwerik zijn algemener.

Cultuurhistorie

Uit historische kaarten blijkt dat het bosje waarschijnlijk sinds begin 20^e eeuw in gebruik is als (eikenhakhout)bosje. In de directe omgeving was dit bosje de hogere plek ten opzichte van de hooilanden in het beekdal en hierdoor geschikt als eikenhakhoutbosje. Eiken groeien beter op gronden met relatief lage grondwaterstanden, zoals hogere zandgronden. Het afzetten van het eikenbosje draagt bij aan het (terugbrengen van het) cultuurhistorisch landschap. Naast de cultuurhistorische waarden heeft het eikenhakhoutbeheer uiteindelijk ook een ecologische meerwaarde. Door het kappen van de eiken ontstaan open plekken. De eikenstobben lopen opnieuw uit en op de bodem krijgen allerlei planten een kans om op te schieten.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Voorgaand onderzoek

Natuurtoets beekherstel Nieuwe Drostendiep (2022)

In 2022 (veldbezoek 1 augustus 2022) is door RHDHV een natuurtoets uitgevoerd (Royal HaskoningDHV, 2022) in het kader van de Wet natuurbescherming en NNN. Deze natuurtoets is meegestuurd als losse bijlage bij de vergunningsaanvraag. De natuurtoets heeft betrekking op het gehele inrichtingsproject, waar het eikenbosje onderdeel van is. De belangrijkste bevindingen van de natuurtoets t.a.v. het eikenbosje zijn:

- Er is een mogelijke burcht van das aangetroffen. Voor de ingangen lag weinig vers zand waardoor de burcht niet recentelijk in gebruik is geweest;
- De burcht kan gebruikt worden door marterachtigen;
- In de bomen kunnen eekhoornnesten aanwezig zijn;
- Er is geschikt leefgebied voor de grote bosmuis, maar door maatregelen te nemen kunnen effecten worden voorkomen.
- In de bomen zijn geen geschikte ruimten voor vleermuisverblijfplaatsen waargenomen.
- In het eikenbosje is in 2019 een territorium van buizerd vastgesteld (NDFP). Tijdens het veldbezoek is geen horst waargenomen.

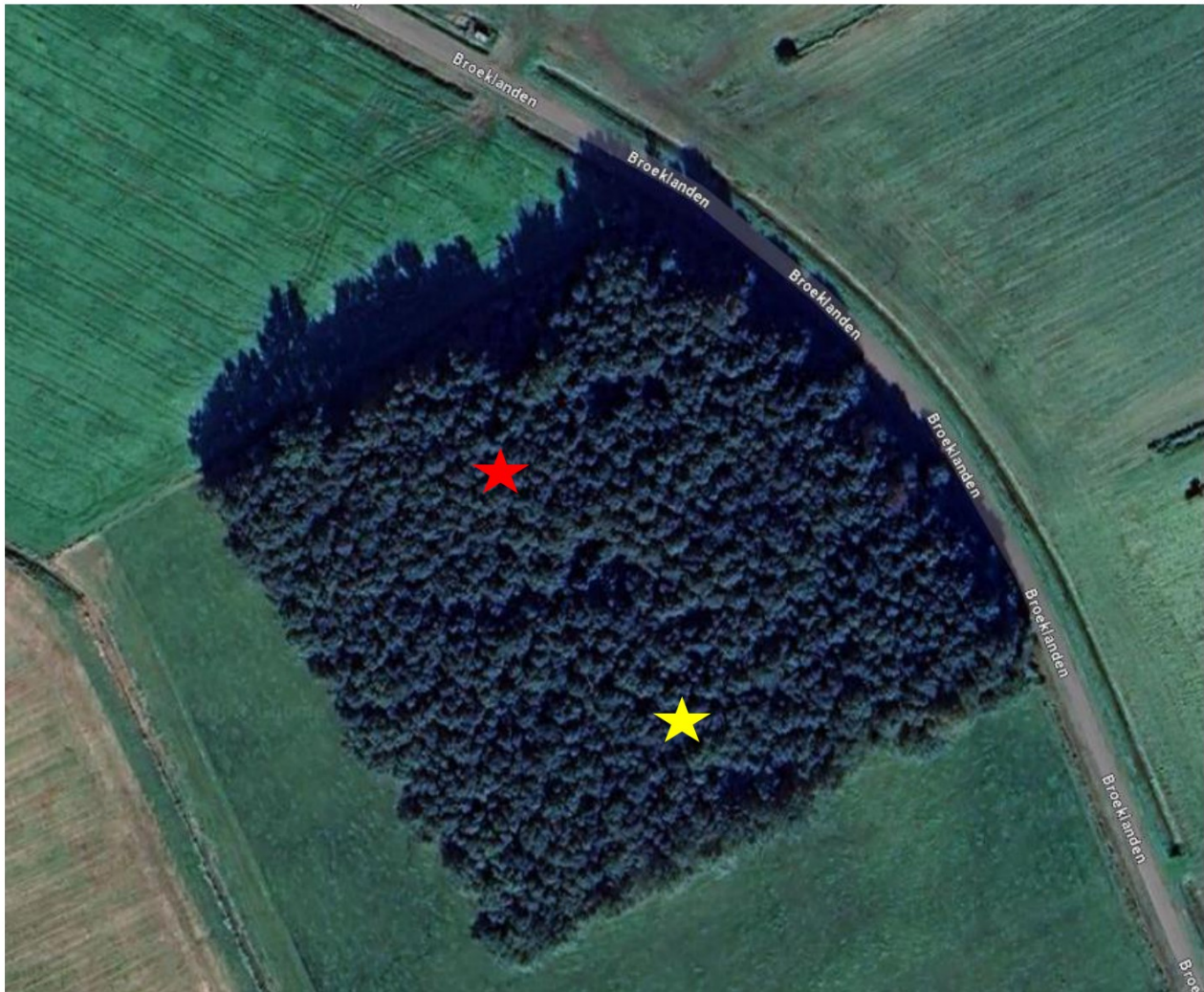
Aanvulling en update natuurtoets (2023)

Op 28 december 2023 heeft een (nieuw) veldbezoek plaatsgevonden in het eikenbosje. Ten tijde van het veldbezoek t.b.v. de natuurtoets zat veel blad aan de bomen waardoor horsten, potentiële vleermuisverblijfplaatsen en eekhoornnesten konden daardoor snel gemist worden. De belangrijkste aanvulling op de natuurtoets zijn:

- Er is een buizerdhorst aangetroffen.
- Er is vers zand voor één pijp van de (mogelijke) burcht aangetroffen. Gelet op de smalle ingang en de beperkte hoeveelheid zand voor de pijp wordt verwacht dat het gaat om een vossenburcht, al valt een (vlucht)pijp van een das niet geheel uit te sluiten.
- In de bomen zijn geen eekhoornnesten en geschikte ruimten voor vleermuisverblijfplaatsen waargenomen.

Ecologische begeleiding Nieuwe Drostendiep (2024)

Op basis van de natuurtoets is er ecologische begeleiding uitgevoerd voor het beekherstel van het Nieuwe Drostendiep. Tijdens een inspectie in het eikenbosje viel op dat er relatief veel zand lag voor de ingang van een pijp. Ook in een andere pijp werden gebruikssporen gezien, maar leek niet veelvuldig gebruikt te worden. Een derde pijp zat vol met blad en wordt niet gebruikt. Het vermoeden was dat in ieder geval één pijp is gebruikt door een das. Daarom zijn in de periode 27 augustus 2024 tot 27 november 2024, 3 cameravallen geplaatst, gericht op de aanwezige pijpen. De das is meerdere malen gezien op camera (niet dagelijks) bij de pijp met veel vers zand. Ook is op de beelden te zien dat de das uit de pijp komt, waarmee een verblijfplaats is bevestigd. Ook is de bunzing en steenmarter enkele keren waargenomen op de camera's, maar een verblijfplaats is niet vastgesteld, maar kan ook niet worden uitgesloten. Er heeft geen gericht onderzoek plaatsgevonden naar steenmarter en kleine marterachtigen. Wel is een omgevingscan voor deze soorten uitgevoerd op 27 november 2024, waarbij gelet is op geschikt leefgebied voor steenmarter en kleine marterachtigen in de omgeving van het eikenbosje.

Figuur 3-1 Globale ligging verblijfplaats das (rood) en buizerdhorst (geel).

3.2 Functie plangebied en directe omgeving voor fauna

3.2.1 Das

De das (*Meles meles*) is een veelzijdig dier dat voorkomt in een groot deel van Europa en Azië. Ze leven in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Ook open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte leefgebieden. Dassen graven uitgebreide burchten, die vaak generaties lang worden gebruikt en continu worden uitgebreid. Deze burchten bevinden zich meestal op rustige plekken met voldoende dekking en een goede voedselvoorziening. Dassen graven hun burchten vaak in zandige bodems omdat deze relatief gemakkelijk te graven zijn en goed afwateren, wat belangrijk is om de burcht droog te houden.

Dassen zijn nachtdieren en komen voornamelijk 's nachts tevoorschijn om te foerageren. Dit doen zij in bossen en weilanden. Ze zijn opportunistische alleseters en hun dieet bestaat uit regenwormen, insecten, kleine zoogdieren, vruchten en noten. Het sociale leven van de das speelt zich af in clans, kleine familiegroepen die samenleven in dezelfde burcht (Zoogdierenvereniging, 2024).

Functie plangebied en directe omgeving

Op de camerabeelden zijn op meerdere dagen in de periode 27 september t/m 27 november beelden van een das te zien. Het gaat telkens om één individu en deze is telkens nabij de pijp met vers zand gezien. Ook is te zien hoe de das uit de deze pijp komt. Er zijn ook perioden dat geen dassen zijn te zien op de beelden. Omdat er telkens maar 1 individu te zien is, het gebruik van maximaal 1 pijp is bevestigd en de totale 'burcht' bestaat uit slechts 3 pijpen (1 gebruikte pijp, 1 pijp met verse sporen, maar gebruik is niet bevestigd en 1 vervallen -niet-gebruikte pijp) heeft de verblijfplaats zeker geen functie als hoofd/kraamburcht. De verblijfplaats wordt maximaal gebruikt als bijburcht of vluchtpijp. Het bosje wordt ook gebruikt als foerageergebied voor de das.

Figuur 3-2: Links, pijp met vers zand en rechts de das die uit deze pijp komt.

Naast de verblijfplaats binnen het plangebied zijn er in de directe omgeving dassenburchten/verblijfplaatsen bekend bij de dassenwerkgroep Drenthe. De exacte locaties worden niet op kaart aangegeven maar binnen het kaartbeeld van Figuur 3-3 zijn minimaal 5 hoofdburchten bekend. Bij de WMD-locatie 'Kruidhaars' zit al jaren een bewoonde kraamburcht. Vanuit hier zijn waarschijnlijk de omliggende burchten ontstaan. Deze informatie is afkomstig van de dassenwerkgroep Drenthe.

Figuur 3-3: kaart dassenburchtlocaties omgeving eikenbosje (bron: Dassenwerkgroep Drenthe)

3.2.2 Bunzing, hermelijn en wezel

Recente verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van de bunzing hermelijn en wezel in de omgeving van het eikenbosje. De bunzing is in het eikenbosje vastgesteld op camera.

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. Ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. De omvang van het leefgebied varieert van tientale tot soms enkele duizenden hectares, afhankelijk van het voedselaanbod. Als dagrustplaats worden voornamelijk bestaande holen gebruikt, zoals konijnenholen en holen van bijvoorbeeld muskusrat. Ook takken- en steenhopen, duikers en rommelschuurtjes worden als dagrustplaats gebruikt. In de winter zoeken bunzingen vaak warmere plekken op, zoals hooi- en stobalen (Zoogdierenvereniging, 2024).

Het bosje beschikt over geschikt leefgebied van de bunzing door de aanwezige dekking. Op enkele dagen in de periode 27 september 2024 t/m 27 november 2024 is een individu van bunzing waargenomen op camera. Gebruik van een verblijfplaats is niet vastgelegd, maar is niet uitgesloten. Het bosje kan gebruikt worden als foerageergebied en als verblijflocatie voor de bunzing. Ook in de omgeving is geschikt leefgebied aanwezig.

Figuur 3-4: bunzing in het eikenbosje (bron beeldmateriaal: RHDHV)

Hermelijn

De hermelijn leeft solitair in territoria van tussen de 4 en 50 ha groot. Het vrouwtje heeft een leefgebied dat drie- tot viermaal zo klein is als die van het mannetje. De hermelijn komt in alle habitattypen voor, van open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers tot vochtig terrein. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. (Zoogdiervereniging, 2024).

Het bosje beschikt over geschikt leefgebied van de hermelijn door de aanwezige dekking. De hermelijn is niet vastgelegd tijdens het camera-onderzoek, maar naar de hermelijn is ook geen gericht onderzoek uitgevoerd. Op basis van het aanwezige habitat kan de aanwezigheid van hermelijn niet worden uitgesloten in het eikenbosje. Het bosje kan gebruikt worden als foerageergebied en als verblijflocatie voor de hermelijn. Ook in de omgeving is geschikt leefgebied aanwezig.

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap (Rd) maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overall waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel.

Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, 2024)

Het bosje beschikt over geschikt leefgebied van de wezel door de aanwezige dekking. De wezel is niet vastgelegd tijdens het camera-onderzoek, maar hier is ook geen gericht onderzoek naar uitgevoerd. Op basis van de aanwezige habitat kan de aanwezigheid van wezel niet worden uitgesloten in het eikenbosje. Het bosje kan gebruikt worden als foerageergebied en als verblijflocatie voor de wezel. Ook in de omgeving is geschikt leefgebied aanwezig.

Geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen in de directe omgeving

In de omgeving van het plangebied zijn bomenwallen, bosjes en begroeide sloten aanwezig welke geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen (en steenmarter) vormen (zie Figuur 3-6). De boomwallen en ruig begroeide sloten kunnen dienen als verbindingszones voor kleine marterachtigen. De bosjes en boomwallen kunnen een verblijfsfunctie hebben voor kleine marterachtigen, door de aanwezige ondergroei. Ook

kunnen ruig begroeide sloten dienen als verblijfplaats voor kleine marterachtigen. Met name de kruidenrijke graslanden in het beekdal ten westen van het eikenbosje zijn zeer geschikt als foerageergebied voor kleine marterachtigen.

Figuur 3-5: verblijfplaatsen en verbindingroutes voor kleine marterachtigen in de omgeving van het plangebied

Figuur 3-7 Voorbeeld van een geschikt biotoop voor marterachtigen in een boomwal langs de (rustige) weg Broeklanden, ten noorden van het eikenbosje.

3.2.3 Steenmarter

De steenmarter heeft een bredere verspreiding en komt voor in Europa, Azië en delen van het Midden-Oosten. In tegenstelling tot de boommarter, geeft de steenmarter de voorkeur aan rotsachtige gebieden, landbouwgebieden en zelfs stedelijke omgevingen. Ze zijn vaak te vinden in schuren, zolders en andere menselijke structuren. Bosschages en kleinschalige landschapselementen zorgen voor voldoende dekking en foerageergebied. Steenmarters zijn ook omnivoor en eten een gevarieerd dieet, inclusief kleine zoogdieren, vogels, eieren, fruit en afval. Ze zijn ook solitair en gebruiken geurmarkeringen om hun territorium te markeren (Zoogdierverseniging, 2024).

Het bosje beschikt over geschikt leefgebied van de steenmarter door de aanwezige dekking. Op enkele dagen in de periode 27 september 2024 t/m 27 november 2024 is een individu van steenmarter waargenomen op camera. Gebruik van een verblijfplaats is niet vastgelegd, maar is niet uitgesloten. Het bosje kan gebruikt worden als foerageergebied en als verblijflocatie voor de steenmarter. Ook in de omgeving is geschikt leefgebied aanwezig en komt overeen met geschikt alternatief leefgebied voor kleine marterachtigen.

Figuur 3-8: steenmarter in eikenbosje (beeldmateriaal: RHDHV)

3.2.4 Overige soorten

In de natuurtoets en tijdens de ecologische begeleiding zijn verschillende grondgebonden zoogdieren en sporen hiervan waargenomen. Het bosje wordt gebruikt als rust-of schuilplaats door verschillende algemene zoogdieren. Op camera zijn in ieder geval ree, vos en haas vastgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een omgevingsvergunning in de provincie Drenthe. Deze soorten worden daarom niet meer in hoofdstuk 4 behandeld. Wel moet rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht voor deze soorten.

Verder kunnen algemene broedvogels tot broeden komen in het bosje en is een buizerdhorst vastgesteld.

4 Effectenbeoordeling en staat van instandhouding

4.1 Das

Effecten

In het eikenbosje is een verblijfplaats van een das aangetroffen met de functie als een vluchtpijp of bijburcht. Tijdens de kap kan de burcht beschadigd raken door vallende bomen en kan de das worden verstoord door geluid en trillingen, waardoor deze moet uitwijken naar alternatief leefgebied. Daarnaast zal met de kap van de bomen minder dekking ontstaan en hiermee zal de burcht minder geschikt worden voor dassen. Hierdoor raakt de verblijfslocatie mogelijk (tijdelijk) ongeschikt. In de toekomst groeien de bomen weer uit en zal er meer ondergroei aanwezig zijn omdat er meer licht op de bodem komt. Hierdoor wordt verwacht dat de verblijfslocatie in ieder geval weer binnen enkele jaren geschikt is als vluchtpijp/bijburcht en foerageergebied. In de omgeving zijn meerdere bekende burchten aanwezig (zie Figuur 3-3) en geschikte locaties om een burcht te maken. Er zijn daarom voldoende uitwijkmogelijkheden.

Staat van instandhouding

De das is een beschermde inheemse diersoort. De staat van instandhouding is momenteel relatief gunstig en staat als "Niet bedreigd" op de rode lijst. In de omgeving van het plangebied zijn verschillende dassenburchten bekend (NDFF, 2024).

Mitigerende maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen worden genomen om negatieve effecten te verzachten/voorkomen.

- Voorafgaand aan de kapwerkzaamheden worden de ingangen gemonitord met camera's. De kap van de bomen nabij de burcht dient bij voorkeur plaats te vinden in een periode dat de das geen gebruik maakt van de verblijfplaats zodat verstoring wordt voorkomen.
- Bij de kap dienen de bomen niet op de burcht te vallen, hiermee wordt voorkomen dat de verblijfplaats wordt beschadigd/vernield.
- Ingang van de pijpen van de dassenburcht dienen vrijgehouden te worden van snoei- en kapafval.

De werkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding.

Effectbeoordeling staat van instandhouding.

Ondanks het nemen van mitigerende maatregel is het niet geheel uitgesloten dat de verblijfplaats van das zijn functie (tijdelijk) verliest. Dit is een overtreding van artikel 11.54 lid 1b van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De werkzaamheden doen geen afbreuk aan het streven de populatie van das in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De huidige staat van instandhouding is gunstig, in de omgeving zijn voldoende uitwijkmogelijkheden, de verblijflocatie is hoogstens tijdelijk minder geschikt en er worden voldoende maatregelen genomen om negatieve effecten zo veel mogelijk te voorkomen

4.2 Kleine marterachtigen

Effecten

Tijdens de kap van bomen kunnen verblijfplaatsen van kleine marterachtigen worden beschadigd en vernield. Door geluid en trillingen kunnen kleine marterachtigen worden verstoord, waardoor ze moeten uitwijken naar alternatief leefgebied. Daarnaast zal met de kap van de bomen tijdelijk minder dekking ontstaan en hiermee zal het bosje tijdelijk minder geschikt zijn als leefgebied voor kleine marterachtigen. In de toekomst groeien de bomen weer uit en zal er meer ondergroei aanwezig zijn omdat er meer licht op de bodem komt. Dit is gunstig voor kleine marterachtigen, omdat hiermee meer de geschikte habitat toeneemt. In de omgeving zijn meerdere geschikte locaties aanwezig om tijdelijk naar uit te wijken (zie Figuur 3-7).

Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van kleine marterachtigen, zoals de bunzing, hermelijn en wezel, is momenteel ongunstig in Nederland. Deze soorten hebben te maken met verschillende bedreigingen, waaronder habitatverlies, verkeersslachtoffers en een afname van prooidieren. De bunzing en hermelijn staan als 'kwetsbaar op de rode lijst en de wezel als 'gevoelig'. In de omgeving van het eikenbosje is geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen (Bij12, 2024).

Mitigerende maatregelen

Kleine marterachtigen hebben dekking nodig om te verplaatsen of te verblijven. Daarnaast is afwisseling van kleinschalige landschapselementen en open gebieden van belang. In het eikenbosje kunnen holen worden gebruikt als verblijfplaats voor kleine marterachtigen. Deze mogen niet aangetast worden door de werkzaamheden.

De volgende mitigerende maatregelen dienen genomen te worden bij de uitvoer van de werkzaamheden.

- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden geschikte verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen in kaart gebracht.
- Bij de kap dienen de bomen niet richting de geschikte verblijfplaatsen te vallen.

- De werkzaamheden zullen tijdelijk voor vermindering van leefgebied zorgen. Na de werkzaamheden kan er in de omgeving meer geschikt habitat voor kleine marterachtige gecreëerd worden. Met het vrijkomende materiaal worden minimaal 3 takkenrillen gerealiseerd buiten het weidevogelgebied, bijvoorbeeld stroomopwaarts van de Westerstroom. De locaties worden in overleg met Natuurmonumenten (gebiedsbeheerder) bepaald.
- Er wordt buiten de voortplantingsperiode gewerkt van kleine marterachtigen. Deze loopt gelijk met het broedseizoen (maart t/m augustus). De werkzaamheden worden dus uitgevoerd in de periode september t/m februari.

De werkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding.

Effectbeoordeling staat van instandhouding

Ondanks het nemen van mitigerende maatregel is het niet geheel uitgesloten dat het leefgebied tijdelijk minder geschikt wordt voor kleine marterachtigen en dat de eventueel aanwezige verblijfplaatsen hun functie (tijdelijk) verliezen. Dit is een overtreding van artikel 11.54 lid 1b van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De werkzaamheden doen geen afbreuk aan het streven de populatie van kleine marterachtigen een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De staat van instandhouding is ongunstig, maar door het nemen van de mitigerende maatregelen wordt doden van kleine marterachtigen voorkomen. In de omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig. Het toekomstige hakhoutbeheer heeft juist een positief effect op kleine marterachtigen, doordat er meer (lage) dekking ontstaat.

4.3 Steenmarter

Effecten

Tijdens de kap van bomen kunnen verblijfplaatsen van steenmarter worden beschadigd en vernield. Door geluid en trillingen kunnen steenmarters worden verstoord, waardoor ze moeten uitwijken naar alternatief leefgebied. Daarnaast zal met de kap van de bomen tijdelijk minder dekking ontstaan en hiermee zal het bosje tijdelijk minder geschikt zijn als leefgebied voor kleine marterachtigen. In de toekomst groeien de bomen weer uit en zal er meer ondergroei aanwezig zijn omdat er meer licht op de bodem komt. Dit is gunstig voor steenmarter, omdat hiermee meer de geschikte habitat toeneemt. In de omgeving zijn meerdere geschikte locaties aanwezig om tijdelijk naar uit te wijken, zie Figuur 3-7.

Staat van instandhouding

De steenmarter is sterk in aantallen vooruitgegaan sinds 1990 door strengere jachtwetten en toename geschikt leefgebied. Momenteel wordt het aantal op circa 12.000 steenmarters geschat (Zoogdiervereniging, 2024). De staat van instandhouding voor deze soort is dan ook 'gunstig'. In de omgeving van het eikenbosje is geschikt leefgebied voor steenmarter (Zoogdiervereniging, 2024).

Mitigerende maatregelen

Steenmarters hebben dekking nodig om te verplaatsen of te verblijven. Daarnaast is afwisseling van kleinschalige landschapselementen en open gebieden van belang. In het eikenbosje kunnen holletjes worden gebruikt als verblijfplaats voor de steenmarter. De holletjes mogen niet aangetast worden door de werkzaamheden.

De volgende mitigerende maatregelen dienen genomen te worden bij de uitvoer van de werkzaamheden.

- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden geschikte verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen in kaart gebracht.
- Bij de kap dienen de bomen niet richting de geschikte verblijfplaatsen te vallen.

- De werkzaamheden zullen tijdelijk voor vermindering van leefgebied zorgen. Na de werkzaamheden kan er in de omgeving meer geschikt habitat voor kleine marterachtige gecreëerd worden. Met het vrijkomende materiaal worden minimaal 3 takkenrillen (dezelfde maatregel als voor de kleine marterachtigen) gerealiseerd buiten het weidevogelgebied, bijvoorbeeld stroomopwaarts van de Westerstream. De locaties worden in overleg met Natuurmonumenten (gebiedsbeheerder) bepaald.
- Er wordt buiten de voortplantingsperiode gewerkt van steenmarter. Deze loopt gelijk met het broedseizoen (maart t/m augustus). De werkzaamheden worden dus uitgevoerd in de periode september t/m februari.

De werkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding.

Effectbeoordeling staat van instandhouding

Ondanks het nemen van mitigerende maatregel is het niet geheel uitgesloten dat het leefgebied tijdelijk minder geschikt wordt voor steenmarter en dat de eventueel aanwezige verblijfplaatsen hun functie (tijdelijk) verliezen. Dit is een overtreding van artikel 11.54 lid 1b van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De werkzaamheden doen geen afbreuk aan het streven de populatie van steenmarters in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De staat van instandhouding is gunstig, door het nemen van de mitigerende maatregelen wordt doden van steenmarters voorkomen. In de omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig. Het toekomstige hakhoutbeheer heeft juist een positief effect op kleine marterachtigen, doordat er meer (lage) dekking ontstaat.

4.4 Broedvogels en buizerdnest

In het eikenbosje is een buizerdnest aanwezig en kunnen algemene (bos)vogels tot broeden komen. Uitgangspunt is dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, waardoor het beschadigen/vernielen van nesten/eieren en het doden van jonge vogels wordt voorkomen. Het nest van buizerd verdient extra aandacht omdat nesten van buizerd op de lijst met jaarrond beschermde nesten staan van Drenthe. Het betreft een categorie 5 nest: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan zich extra te vestigen. De staat van instandhouding van de buizerd als broedvogel is gunstig (Sovon, 2024). Binnen 1 kilometer van het eikenbosje zijn voldoende alternatieven aanwezig om te broeden. Alternatieven zijn bijvoorbeeld de bosstrook langs de Zetelveenweg ten oosten van het eikenbosje of in de bomenwal langs de mijnbouwlocatie aan de Noordijk ten westen van het eikenbosje. Het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het weghalen (vernielen) van het buizerdnest is niet nodig.

5 Belangenafweging

Ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet dient een geldig wettelijk belang te worden aangedragen. In dit geval wordt de vergunning gevraagd voor een nationaal beschermd diersoort (wezel, hermelijn, bunzing, steenmarter en das). De activiteit is nodig ter verbetering van het Natuurnetwerk Nederland en daarmee de versterking van het leefgebied voor weidevogels. De activiteit valt onder het belang: **'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats'** (artikel 8.74I eerste lid, sub b onder 1, Besluit kwaliteit leefomgeving). Verder is de activiteit nodig ter verbetering van het cultuurhistorisch landschap, maar dit belang is ondergeschikt aan bovenstaand belang. Het belang is uitgebreid onderbouwd en beschreven in hoofdstuk 2.3.

6 Alternatievenafweging

6.1 Alternatieve locatie

Een alternatieve locatie is niet aan de orde voor dit project. Juist in dit eikenbosje liggen kansen om het weidevogelgebied te verbeteren (door de ligging in het weidevogelgebied) en liggen kansen om het cultuurhistorische landschap te versterken.

6.2 Alternatieve werkwijze

Bij de werkwijze wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Hiervoor zijn geen natuurvriendelijkere alternatieven voorhanden. De planning is afgestemd op de aanwezigheid/gevoelige perioden van de beschermde soorten.

6.3 Niet uitvoeren van werkzaamheden

In het beekdal van het Nieuwe Drostendiep, ten westen van het eikenbosje is sprake van een weidevogeldoelstelling. Er worden ingrijpende maatregelen genomen om de grondwaterstanden te verhogen en het gebied te verbeteren voor weidevogels. De aanwezigheid van het eikenbosje aan de rand van het weidevogelgebied zorgt voor verstoring van het weidevogelgebied. Wanneer de kapwerkzaamheden niet plaats zullen vinden is er in de ruime omgeving van het eiken bosje geen optimaal ingericht weidevogelgebied. De andere maatregelen (verhoging grondwaterstand) in de omgeving van het eikenbosje zijn dan niet effectief.

7 Conclusie en samenvatting

Aanleiding

In het kader van het project “Beekherstel nieuwe Drostendiep” zal een eikenbosje in de Broeklanden worden afgezet (laag bij de grond worden de bomen gekapt). Het afzetten van het eikenbosje heeft als hoofddoel om een verbetering te realiseren van het weidevogelgebied.

Beschermde soorten en mitigerende maatregelen

In het eikenbosje is een verblijfplaats van das vastgesteld en is (mogelijk) leefgebied van kleine marterachtigen en steenmarter. Door de kap van het eikenbosje kunnen negatieve effecten optreden op deze soorten. Om negatieve effecten te voorkomen/verzachten worden de volgende maatregelen uitgevoerd:

- Voorafgaand aan de kapwerkzaamheden worden de ingangen van de vluchtpijpen/bijburcht van das gemonitord met camera's. De kap van de bomen nabij de burcht dient bij voorkeur plaats te vinden in een periode dat de das geen gebruik maakt van de verblijfplaats zodat verstoring wordt voorkomen.
- Bij de kap dienen de bomen niet op de burcht te vallen, hiermee wordt voorkomen dat de verblijfplaats wordt beschadigd/vernield.
- Ingang van de pijpen van de dassenburcht dienen vrijgehouden te worden van snoei- en kapafval.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden geschikte verblijfplaatsen voor kleine marterachtigen en steenmarter in kaart gebracht.
- Bij de kap dienen de bomen niet richting de geschikte verblijfplaatsen te vallen.
- Met het vrijkomende materiaal worden minimaal 3 takkenrillen gerealiseerd buiten het weidevogelgebied, bijvoorbeeld stroomopwaarts van de Westerstream. De locaties worden in overleg met Natuurmonumenten (gebiedsbeheerder) bepaald.
- Er wordt in de minst kwetsbare periode voor (beschermde) soorten gewerkt. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september t/m februari.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding.

Verbodsbepalingen en soorten waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd

Ondanks het nemen van mitigerende maatregelen zijn overtredingen van verbodsbepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving niet uitgesloten. Voor de wezel, hermelijn, bunzing, steenmarter en das wordt een omgevingsvergunning aangevraagd van een flora- en fauna-activiteit voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen: artikel 11.54 lid 1b (Bal). De vergunning zal worden aangevraagd voor de periode van 1 januari 2025 tot 1 januari 2027.

Wettelijk belang, alternatieven en staat van instandhouding

De activiteit is nodig ter verbetering van het Natuurnetwerk Nederland en daarmee de versterking van het leefgebied voor weidevogels. De activiteit valt onder het belang: *‘in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats’* (artikel 8.74I eerste lid, sub b onder 1°, Besluit kwaliteit leefomgeving). Voor de activiteit zijn geen redelijke alternatieven en de activiteit doet geen afbreuk aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

8 Literatuur

- Bij12. (2024). *Kennisdocument kleine marterachtigen* .
- Drenths water. (2024). *Kruidhaars*. Opgehaald van WMD Water:
<https://wmd.nl/drinkwater/waterwingebieden/kruidhaars/>
- NDFF. (2024). *Buzning*. Opgehaald van NDFF verspreidingsatlas:
<https://www.verspreidingsatlas.nl/8496152>
- NDFF. (2024). *das (meles meles)* . Opgehaald van NDFF verspreidingsatlas zoogdieren :
<https://www.verspreidingsatlas.nl/8496126>
- NDFF. (2024). *Steenmarter*. Opgehaald van NDFF verspreidings Atlas:
<https://www.verspreidingsatlas.nl/8496122>
- NDFF. (2024). *Wezel*. Opgehaald van NDFF verspreidingsatlas:
<https://www.verspreidingsatlas.nl/8496151>
- provincie Drenthe. (2024). *Natuurbeheerplan Drenthe, versie 2025*.
- Royal HaskoningDHV. (2022). *Natuurtoets beekherstel Nieuwe*. Royal HaskoningDHV.
- Royal HaskoningDHV. (2022). *Natuurtoets beekherstel Nieuwe Drostendiep*.
- Royal HaskoningDHV. (2024). *ecologische begeleiding Nieuw Drostendiep*.
- Vechtstromen. (2024). *Nieuwe Drostendiep*. Opgehaald van Vechtstromen.nl:
<https://www.vechtstromen.nl/projecten/actuele-projecten/nieuwe-drostendiep/>
- Vogelbescherming. (2024). *Buizerd*. Opgehaald van Vogelbescherming Nederland:
https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/Buizerd?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiAoa5BhCNARIsADVLzZdR6JB4DFn9nllhCn0pLcw8aTbi7-NR-oNJ1BqLrx8RA9N_2-NNC0EaAsXLEALw_wcB
- Zoogdierverseniging . (2024). Opgehaald van Gunstige staat van instandhouding:
<https://www.zoogdierverseniging.nl/wat-we-doen/bijzondere-themas/wettelijke-bescherming/gunstige-staat-van-instandhouding>
- Zoogdierverseniging . (2024). *Gunstige staat van instandhouding*. Opgehaald van zoogdierverseniging :
<https://www.zoogdierverseniging.nl/wat-we-doen/bijzondere-themas/wettelijke-bescherming/gunstige-staat-van-instandhouding>
- Zoogdierverseniging . (2024). *Wezel*. Opgehaald van Zoogdierverseniging.nl:
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/wezel>
- Zoogdierverseniging. (2017). *De das*. Opgehaald van
<https://www.zoogdierverseniging.nl/sites/default/files/imce/nieuweweb/Zoogdiersoorten/Das/img/20170201%20dassentelling%20eindresultaat%20NL%20versie%203.jpg>
- Zoogdierverseniging. (2024). *Hermelijn*. Opgehaald van Zoogdierverseniging :
<https://zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/hermelijn>
- Zoogdierverseniging. (2024). *Steenmarter*. Opgehaald van Zoogdierverseniging.nl:
<https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen